

גיליון מס' 574 פרשת כי תצא
תשפ"ד שנה שנים עשרה

נידב ע"י ידידו
הרב דוד כץ וב"ב שליט"א
מניו יורק ארה"ב

דברי שי"ח

ממזן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

בעלי אסופות - היתקע שופר בעיר"א

נידב ע"י ידידו הרב דוד כץ וב"ב שליט"א
מניו יורק ארצה"ב

לכבוד השמחה במעונם שמחת עלית לתורה של בנם החתן כמר
מאיר יוסף הי"ו ע"ב הכלה בת הרה"ג בנש"ק הרב **אליעזר
וואגל וב"ב שליט"א** ויה"ר שיזכרו לבנות בית נאמן בישראל
לתפארת בית אבותם ויזכו המחוננים והחתן כלה לשפע ברכה
והצלחה ולכוח"ט ולשנה טובה ומתוקה וכט"ס

מנין שלא תקעו בשחרית יתקעו במנחה

אין נוהגים לתקוע רק בשחרית משום שמספיק לתקוע פעם
אחת ביום וא"צ לתקוע פעמיים, אבל כשלא תקעו בשחרית
יכולים לתקוע במנחה, (מועדי הגר"ח ח"א סי' שצ"ד שיח התורה ח"א
עמוד ש"ח אות א' ר"ט).

ברית מילה אחר התקיעות

כשיש ברית מילה אמר רבינו זצ"ל שתוקעים ואח"כ מלים,
אע"פ שמילה תדיר דתקיעות נחשב כגמר התפילה, (האלולים קדש
לה' פ"ה סי"א).

לחנך קטנים בתקיעות אלו

השיב רבינו זצ"ל שטוב לחנך הקטנים ג"כ בתקיעת שופר של
חודש אלול וכגון להביא שופר לחיידך, וכמו בכל עניני חינוך,
(מועדי הגר"ח ח"א סי' שצ"ז האלולים קדש לה' פ"ה סי"ב ועי' בדרשות
מהר"ח אור זרוע סי' ל"ג, וכן עי' בהליכות חיים ח"ב על מועדים חודש אלול
עמ' כ"א בהערה ט"ו, ומזן הגרא"מ שך זצ"ל אמר לאמרו"ר להעבירני לתשב"ד
מטעם זה שלא תקעו היכן שלמדתי, ואמר היום אתה מעביר אותי).

נשים אינם במנחה זה

השיב רבינו זצ"ל, שנשים אינן מחמירות לשמוע תקיעת שופר
בחודש אלול ופוחמעי"ד, (האלולים קדש לה' פ"ה סי"ג), ואם
מתפללות בביהכ"נ צריכות לשמוע, (מועדי הגר"ח ח"א סי' שצ"ה).

שמייעה דרך הטלפון

כתב רבינו זצ"ל שלא מסתבר שיהיה אפשר לשמוע תקיעות
באלול דרך הטלפון, (מועדי הגר"ח ח"א סי' שצ"ב), ורק בשעת הדחק
אפשר לשמוע תקיעת שופר באלול דרך הטלפון כשאי אפשר
בענין אחר עכ"ד (האלולים קדש לה' פ"ה הערה ר"כ).

לועג לרש בתקיעות באלול

בענין תקיעת שופר באלול בד' אמות של מת, אם יש בזה משום
לועג לרש, השיב רבינו זצ"ל אין ראוי, (מועדי הגר"ח ח"ב סי' תכ"ח).

אם קטן יכול לתקוע בביהכ"נ

נשאל רבינו זצ"ל, בית כנסת שרואים בחודש אלול שלפתע אין
להם גדול שיתקע את מה שנוהגים לתקוע בחודש אלול, ויש
שם קטן פחות מגיל בר מצוה שיועד לתקוע, האם אפשר
בדיעבד ליתן לקטן הזה מעל גיל חינוך שיתקע, כי אין זה תקיעה
של חובה, או שאין זה כבוד הציבור שקטן תוקע, ועדיף שלא
יתקעו כלל מלידת לקטן פחות מגיל בר מצוה שיתקע, והשיב,
יכול. (קובץ בעקבי שיח ל"ב י"א) עוד כתב, אם אין שם בעל תוקע
אלא קטן מסתבר שיכול לתקוע, אם הגיע לחינוך, (מועדי הגר"ח
ח"א סי' שצ"ז), אכן לכתחילה יש לגדול לתקוע מפני כבוד הציבור,
(האלולים קדש לה' פ"ה הערה רנ"ב וכן השיב לגבי הדלקת נ"ח בביהכ"נ
שאפ"י אם מכוונין לכבוד הקטן כדי לחזקו בהתמדה בתורה וכיר"ב לא מהני
מחילתם לוותר על גנאי הציבור ע"ש).

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

עורך: יצחק גולדשטוף

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

✉ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

תקיעות בחדש אלול
מנהיגו להתחיל לתקוע מב' דר"ח אלול, ונשאל רבינו זצ"ל,
למה מחמית ספק אנחנו לא נוהגים להתחיל מיום א' דר"ח אלול,
וכתב וז"ל, שאינו אלא מנהג עכ"ל, (האלולים קדש לה' פ"ה הערה
רנ"ט), ונשאל רבינו זצ"ל בטעם השמטת השו"ע לדין תקיעת
שופר באלול ורק הרמ"א הביאו, והשיב, אולי לא נהגו בזמנו,
(מועדי הגר"ח ח"ב סי' תכ"ו), עוד כתב דתלוי במנהג המקומות, (פתי
חיים מכתב קכ"ג סי"א ועי' דבפדר"א מבואר דהוא תקנ"ה, ועי' בלשון השו"ע
דמר"ח אלול משכימין לסליחות ועי' כ' הרמ"א דאנו תוקעין בשופר, וי"ל
דכוננו דבני ספרד מנהגם הוא לתקוע מחמת הסליחות, שבכל יום באמצע
אמירת הסליחות באמרם י"ג מדות תשר"ת תשר"ת וכן בתוך קדוש
תתקבל, והטעם כדי לקיים ג"כ את מנהג תקיעת שופר כמש"כ הכה"ח סי'
תקפ"א סי"ק י"ג, ועי' כ' הרמ"א דאנו א"א סליחות רק תוקעין בשופר, ועי'
בשר"ת לחם שלמה א"ח מהדו"ת סי' פ' שמבאר למה השמיט המחבר את
מנהג ישראל לתקוע שופר בחודש אלול).

ובס' מחשבת עם (אלול סי' א' עמוד ת"ג) שאל מרבינו זצ"ל לדעת
הרמ"א דמברכין אף על המנהג וכגון ברכת הלל בראש חודש
כמבואר בשו"ע (סי' תמ"ב ס"ב) מדוע אין מברכין על תקיעת שופר
דאלול, והשיב רבינו זצ"ל, וז"ל הוא מנהג שלא נזכר בגמ' אלא
במדרשות ואין מברכין על זה, ועי' בענפי משה (ר"ה סי' ב) מש"כ
בזה.

מנהג התקיעות בציבור ולא ביחיד

השיב רבינו זצ"ל, דמנהג התקיעות בחדש אלול נקבע לציבור
אך המתפלל ביחידות אין צריך לתקוע (שר"ת רבב"א ח"א סי' שצ"ד
ובקובץ בעקבי שיח ל"ד עמוד ב' השיב רבינו בענין אם נתקן גם למתפלל
ביחיד, כמדומה שלא, וכ"ה בשו"ת אגרו"מ א"ח ח"ד סי' כ"א אות ה') וכ"ה
במהר"ח או"י בדרשות (סי' ל"ב) היתקע שופר בעיר בעיר זה
ביהכ"נ שנא' בעיר אלקינו הר קדשו, ובקהלת רבה (פרשה ט' סי'
ז) ד"א עיר קטנה זה בית הכנסת, ואנשים בה מעט זה ציבור.
וכ"ז אם התפלל ביחידות אבל אם התפללו ציבור ולא היה שופר
בביהכ"נ שהתפלל, השיב רבינו זצ"ל, דנכון ללכת לביהכ"נ אחר
ולשמוע תקיעת שופר, (דולה ומשקה סי' תקפ"א), אם יש תשעה
אנשים שהתאספו להתפלל ביחד ולא הגיע העשירי והתפללו
אף שלא היה מנין, השיב רבינו זצ"ל, דיש לתקוע בשופר בסוף
התפילה דזה עדיין נחשב כציבור לגבי הענין לתקוע בשופר אחר
התפילה, (האלולים קדש לה' פ"ה הערה רנ"א).

שמיעת תקיעות באמצע שמו"ע ובאמצע עלינו לשבח

מי שעומד באמצע שמו"ע אין לו להפסיק לשמוע תקיעות אלו,
וז"ל רבינו במכתב, מדינא יכול אבל אין ראוי כיון שהוא רק
מנהג עכ"ל, (האלולים קדש לה' פ"ה הערה רנ"ו), ואם שומע באמצע
עלינו לשבח כתב רבינו יפסיק רגע וישמע, (קובץ בעקבי שיח ל"ב
עמוד י', ועי' קובץ ל"ד עמוד ב' דאפשר לשמוע גם באמצע התפילה).

שמע תקיעות לפני התפילה

מי ששמע תקיעת שופר קודם שהתפלל ממנין אחר שסיימו
תפילתם ותקעו יצא בשמיעת תקיעות אלו ולא צריך להמתין
עד שהמנין שבו הוא מתפלל תוקעים, (דולה ומשקה סי' תקפ"א).

מי שיתקע לעצמו בבית אה"כ

מי שממהר בחודש אלול לצאת לפני סוף התפילה ולא מספיק
לשמוע תקיעת שופר, ויש לו שופר בביתו, נשאל רבינו, האם
חייב או ראוי לתקוע לעצמו בזמן אחר, או לא חייב כלום.
והשיב, אין חיוב. (בעקבי שיח ל"ב עמוד ז').

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310

שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפני רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

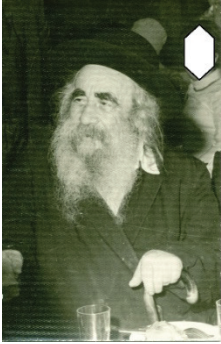
הגה"צ רבי בנימין זילבר זצ"ל (כ"ה אלול) | הג"ד שבתי פרנקל זצ"ל - מו"ל יד החזקה להרמב"ם (א' תשרי תשס"ה)

הגאון רבי שלמה נח קרול (ג' תשרי תשנ"ט)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

בת רבינו, הרבנית חנה שטינמן ע"ה

א"ח הגאון רבי שרגא שליט"א (ג') (י"ג אלול תשע"ב)

וסיים ראש הכולל רבי יוסף זצ"ל: כך במשך חמש וחצי חודשים היו החתן והכלה מאורסים, בני הזוג נפגשו ביניהם רק פעם אחת לפני הווארט ופעם אחת נוספת, כעבור שלוש חודשים. מלבד זה הם לא נפגשו ביניהם, וגם בני המשפחה לא ידעו דבר על השידוך שנעשה [וגם אחרי שהתפרסם דבר השידוך באופן פלאי ועראי, ואין כאן המקום להאריך בסיבתו] נפגשו רק פעם בשלוש חודשים, עד לחתונה שהתקיימה ט"ו חודשים אחרי הווארט).

תמונה בפרסום ראשון של מרן הסטייפלער בשמחה במשפחה

הגירסאות הסותרות בסיפור השידוך

הנה סיפור השתלשלות השידוך המופלא שהיה בין בתו הבכורה של רבינו מרת חנה ע"ה, שהתארסה בגיל צעיר מאוד, טרם מלאו לה שבע עשרה שנה, לבין בעלה, חתן רבינו הגאון רבי שרגא שטינמן שליט"א, מובא כבר בכמה וכמה ספרים וירחונים, והיה בזה כמה גירסאות שונות, ויש מהם שסותרת לחברתה. ובס"ד התגלגל לידנו, רשימות שכתב אברך בר - סמכא תלמיד חכם מרחובות, הגאון רבי שמואל קובר שליט"א, שרשם בדקדוק מה שמע ממורו ורבו ראש הכולל הגאון רבי יוסף ישראל ישראל זצ"ל, שהוא ניהל את השידוך, וברשימה הנושאת את התאריך "כ"ה מר חשון תשס"ו" מצאנו דברים נפלאים כפי שמע מרבי יוסף זצ"ל.

את השורות הבאות העתקנו מדבריו, בקיצור לשון ועריכה מתבקשים. תשנ"ח לנדכו של רבי יוסף, האברך המופלג הגאון רבי יעקב אפשטיין שליט"א שמסרם לידיו.

אף אחד לא ידע מהשידוך

לכא סופר גיס רבינו, הגאון רבי יוסף ישראל זצ"ל: לפני כשלושים ושלוש שנה ביקש גיס רבי חיים קניבסקי (שליט"א) שאציע את בתו הגדולה, חנה, לבנו של שכני לבנין, הגאון הרב שטינמן. לבן קראו שרגא, והוא היה מבחירי הלומדים בישיבת פוניב'.

רבי חיים הוסיף וביקש עוד, שהשידוך יהיה חסוי כדי שלא לגרום צער ועגמת נפש לאלו מבני המשפחה שמבוגרות ממנה ועוד לא השתדכו.

ואכן ראש הכולל (א"ה, הכוונה לרבי יוסף ישראל זצ"ל) הלך והציע את השידוך, והפגישה - אחת בלבד - בין הבחור והבחורה נערכה בביתם, בשעת ערב מאוחרת, לאחר שכל הילדים כבר ישנו. והוחלט לגמור את השידוך.

מכיון שרצו לשמור על הסודיות, הוחלט לעשות 'שמחת אירוסין' מצומצמת, ולא הזמינו לאירוסין את בני המשפחה, וגם הדודים והדודות לא ידעו כלל מהשידוך.

רק ראש הכולל (רבי י. הנ"ל) שידע על השידוך, הוזמן לאירוסין.

מכיון שמרן הסטייפלר זצ"ל, שהוא סב הכלה, היה צריך לבוא לאירוסין, חששו שאם אנשים יבחינו בלכתו ובבואו לבית אחד המחותנים, הכל יתגלה. לכן קבעו את שמחת האירוסין בבית אחות החתן, משפחת ברלין, שהיא היתה בתו הגדולה של

רבי אהרן לייב שטינמן, שהתגוררו

אז בסוף רחוב יונה הנביא, המקום היה נחשב אז קצה העיר, ואנשים לא הסתובבו שם כמעט.

ואכן בשעה היעודה הופיע הסטייפלר לבדו, בלי לווית אנשים נוספים. הסבירו לו מראש כיצד להגיע והוא הגיע לבדו.

רבי אהרן לייב שטינמן ורבי יוסף ישראל זצ"ל

איך נהנה רבינו מרת חנה ע"ה?

מעניין להאיר כי למרות שכבר עברו עשרות שנים, נצר הגאון רבי יוסף ישראל זצ"ל, במוחו את השידוך לפרטיו, ושייתף בהם את תלמידו הנאמן, כשהוא שזור אף הוראה הלכתית מרתקת שזכורה לו מאותו שידוך, וכך סיפר:

מכיון שבמעמד ההוא נכחו מספר מצומצם של אנשים, ואלו הרי היו קרובי משפחה, התעוררה שאלה את מי יקחו לשמש כעדים, כדי לחתום על שטר התנאים.

והסטייפלר זצ"ל קם ואמר, הרי 'לא איברו סהדי אלא לשיקרי' (קידושין דף ס"ה ב') דהיינו שכל הטעם שזקוקים לחתימת ידם של העדים, הוא רק מפני השקרנים, אבל הרי כאן לא מדובר על אנשים שקרנים... וממילא אין צורך בעדים!!

והנה, מראש הרי לא התכוונו לעשות 'תנאים' ולכן גם לא היה 'שטר תנאים', אז הסטייפלר לקח דף, וכתב את נוסח השטר בעצמו, וכשגמר לכתוב הוא מסר את זה לידי ההורים ללא חתימת עדים!

תגלית: מדוע הרבנית ע"ה נטמנה דווקא בזכרון מאיר?

הרבנית חנה שטינמן ע"ה נפטרה בגיל 62, שנתיים אחרי פטירתה של האמא הגדולה הרבנית בת שבע קניבסקי ע"ה וחמותה הרבנית תמר שטינמן, ובחיי חיותם של חמיה מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטינמן ואביה מרן רבינו זצ"ל.

מיד כשנודע דבר פטירתה, פנו העסקנים אל בעלה הגאון הגדול שליט"א וביקשו את הכרעתו, היכן בדעתו לרכוש לה מקום קבורה.

אחד מהעסקנים, כבר הקדים ודיבר עם הנהלת בין העלמין שעל ידי ישיבת פוניב'ז, והם רמזו בבירור כי אם אך ירצה, יש מקום עבור הרבנית בקירבת מקום לחמותה (וכמובן, המקום העתידי לחמיה מרן הגרא"ל שטינמן).

מאידך, בירור קצר מול ההנהלה של בית העלמין הסמוך 'זכרון מאיר' שם נטמנה אמה הרבנית בת שבע קניבסקי ע"ה, העלה שאם הבעל אך ירצה, הם ידאגו למקום קרוב באזור הרבנית קניבסקי (וכמובן, על יד המקום העתידי לבעלה מרן רבינו הגר"ח). עסקן ירושלמי זריז אף הציע מקום של כבוד בבית הקברות 'הר המנוחות' על יד קברות זקניה הגדולים מרן הגר"ש אלישיב ועוד. הכל חשו כי להכרעתו של הבעל לגבי מקום קבורתה, תהיה השפעה רבה במדה מסוימת על כל האזור.

בעלה שליט"א שמע ושקל בדעתו את כל הפרטים, בתוך כל המולת ההלם, הצער והיגון, הוא ביקש שיתנו לו להרהר כמה רגעים. דעתו אכן היתה נוטה לאחד המקומות (ראה שו"ע יו"ד סימן שס"ו ס"ג), אך לא מיהר להשיב.

כעבור דקות הוא השיב ברורות: ישאלו פי מורי חמי מרן הגר"ח קניבסקי, וכפי שיורה, כך ינהגו.

ואכן, הבן הגאון רבי יצחק שאול קניבסקי שליט"א ששהה לצידו, העביר את השאלה, ורבינו זצוק"ל הכריע לקנות בבית החיים 'זכרון מאיר', וייזכר לטוב רבי שאול שדאג לסדר את קניית המקום על הצד היותר טוב, והיא אכן טמונה סמוך ונראה להוריה הדגולים, כאשר אך שבע מקומות מפרידים ביניהם, עדי יקוצו וירננו שוכני עפר בב"א.

הגאון רבי שרגא שטינמן נושא את המשא המרכזי בפני רבבות ילדי ישראל שסיימו את מסכת כלים, במסגרת ארגון המשניות הארצי 'זכרון חנה - זכרון רבינו חיים' במעמד מיוחד שנערך לקראת יום היא"צ העשירי של הרבנית ע"ה